

عنوان مقاله:

سیستم آبی بخارا به عنوان زیرساخت منظرین شهر (مروری بر ظهور و انحطاط یک شبکه منظرین درون شهر)

محل انتشار:

ماهنامه باغ نظر، دوره 11، شماره 31 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

سیدامیر منصوری - دکتری مطالعات شهری با گرایش منظر. استادیار گروه معماری منظر، دانشگاه تهران

ایدا آل هاشمی - پژوهشگر دکتری معماری، دانشگاه تهران، نویسنده مسئول

محمد جمشیدیان - کارشناس ارشد معماری منظر، دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

در طی قرن ها شهرهای فلات ایران در پیوندی عمیق و متقابل با شبکه ها و منابع آبی شکل گرفته، پایدار شده و توسعه یافته بودند. امروز بازخوانی پیوند و رابطه چندوجهی و چندعملکردی این زیرساخت ها با شهر و استخراج اصول حاکم بر آن ما را در بازتعریف رابطتهای بعدی حاکم بر شبکه های انتقال آب، به عنوان گونه ای از شبکه های زیرساختی مدرن، باکلان شهرهایمان یاری می کند. یکی از پیشرفته ترین نمونه های پیوند همه جانبه شهر و سیستم آبی، در شمال شرق ایران (ازبکستان کنونی) و در شهر بخارا شکل گرفته است. سیستمی توسعه یافته براساس بهره گیری از آبهای جاری که امروز نیز باوجود نابودی تقریباً 90 درصدی، بازمانده های آن دریافت قدیم شهر، مهم ترین مؤلفه های منظر شهر بخارا به شمار می روند. اینکه چگونه این شبکه آبی به زیرساختی منظرین 2 برای شهرتبدیل شده و نقشی چندوجهی در شهر و زندگی شهروندان داشته است و اینکه چگونه این شبکه در طول 10 قرن گذشته به صورتی پایدار در شهر حضور داشته و سیستم وار با توسعه شهر توسعه یافته است، سؤالاتی هستند که این نوشتار با پژوهش در مکتوبات و مستندات موجود در باب بخارا از قرن 10 تا 21 میلادی در پاسخ به آنها می کوشد و تلاش می کند با یافتن جنبه های مختلف پیوند این شبکه با ساختارهای فضایی - کالبدی و فعالیتی شهر از یک سو و ساختارهای ذهنی مردم بخارا از سوی دیگر، اصول حاکم بر شکل گیری و توسعه شبکه آبی بخارا را بیابد. نتایج این بررسی دو نکته مهم و مرتبط با هم را در مورد شبکه آبی شهر بخارا نشان می دهد: نخست اینکه شبکه آبی شهر بخارا در لایه های مختلف، ارتباط تنگاتنگ و عمیقی را با ساختار فضایی و اجتماعی شهر (زندگی عینی و ذهنی شهر و شهروندان و حوزه های شخصی و عمومی زندگی) برقرار ساخته و همین مسئله موجب شده بوده است که این شبکه نقشی کلیدی را در درک شهر بخارا بازی کند و از یک شبکه زیرساختی با نقش معیشتی و خدماتی صرف به شبکه های منظرینا نقش سمبولیک برای شهر بخارا ارتقا یابد. دوم اینکه نیاز کارکردی به این شبکه، شرط لازم در پیوند و حضور مؤلفه های شبکه آبی در فضاهای شهری و زندگی مردم بخارا بوده است و نه شرط کافی. پیوند ذهنی این شبکه و مؤلفه های آن با مردم و زندگی آنها نحوه کیفیت حضور پایدار مؤلفه های شبکه را در شهر بخارا تضمین می کرده است.

کلمات کلیدی:

بخارا، سیستم آبی، زیرساخت منظرین، ساختار فضایی شهر، پایداری شهر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/487554>

